

διάλογοι καταλλαγής

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ★ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 2007 ★ Αριθμ. Φύλλου 84
ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΡΗΤΗΣ ● GR - 73006 ΚΟΛΥΜΠΑΡΙ

ΜΩΡΙΑ ΚΑΙ ΣΚΑΝΔΑΛΟΝ

«...κηρύσσομεν Χριστόν Ἐσταυρωμένον,
Ἰουδαίους μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν»
(Α' Κορ. 1, 23)

Δύο κόσμοι, δύο πολιτισμοί, δύο τρόποι λατρείας και σκέψης, ο Ιουδαϊσμός και ο Ελληνισμός. Από αιώνες προ Χριστού και αενάως ἔκτοτε σφραγίζουσι σε ικανό βαθμό και με τον δικό του τρόπο και δυναμισμό ο καθένας, την πορεία της ανθρωπότητας. Ακολουθώντας τροχιές με κάμποσα σημεία τριβής, συναντώνται ενώπιον του μυστηρίου του Σταυρού με το ίδιο περίπου απορριπτικό αίσθημα. Σ κ ά ν δ α λ ο ν για τον Ιουδαίο ο Σταυρός, για τον Ἕλληνα μ ω ρ ί α!

Ο Ιουδαίος της εποχής του Χριστού περίμενε έναν Μεσσία-βασιλέα, ελευθερωτή από τον ζυγό των Ρωμαίων. Αυτή η προσδοκία του λαού εκφράσθηκε πολλές φορές, με αποκορύφωμα την πανηγυρική είσοδό του στα Ιεροσόλυμα, όπου τον υποδέχθηκαν με «τά βαΐα τῶν φοινίκων...καὶ ἔκραζον ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.» (Ιωάν. 12, 13). Ακόμη και οι μαθητές του, παρ' ὅλα ὅσα ἄκουσαν και εἶδαν πριν από την ἀνάστασή του, αλλά και μετά από αυτήν, ἐπέμεναν να τον ρωτοῦν, πότε θα ἀποκαταστήσει τη βασιλεία στο λαό του Ἰσραήλ (Πράξ. 1). Αρχιερείς, Γραμματεῖς, Πρεσβύτεροι και Φαρισαῖοι ἀδυνατοῦν να ἀποδεχθοῦν ἕναν πάσχοντα «Υἱόν Θεοῦ». Ἐναν ἀνήμπορο σταυρωμένο. Ο Σταυρός συντρίβει την ἐκκοσμικευμένη ἐσχατολογία τους. Συνηθισμένοι να ζητοῦν θαύματα («σημεῖα», Α' Κορ. 1, 22), περιγελοῦν προκλητικά ἐνώπιον του Σταυρού: «εἰ βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστι, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσομεν ἐπ' αὐτῷ» (Ματθ. 27, 39 ἐξ.). Τελικά ο Ἐσταυρωμένος γίνεται «σ κ ά ν δ α λ ο ν» για τον Ιουδαϊσμό, πρόσκομμα στην ἀποδοχή της κλήσεως του Θεοῦ.

Μ ω ρ ί α θεωρεῖ ἀπὸ την πλευρά του ο Ελληνισμός την ἐπαγγελία σωτηρίας δια του Σταυροῦ και ἀπορρίπτει με λεπτή εἰρωνεία το περί ἀναστάσεως κήρυγμα του Παύλου στον Ἄρειο Πάγο (Πράξ. 17, 32). Στη συνέχεια ὁμως πράττει αὐτό που προτυπώνεται στο αἶτημα των Ἑλλήνων ἐκείνων, που βρίσκονται στα Ιεροσόλυμα, πλησιάζουσι και λένε στον Φίλιππο: «θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν». Διαβιβάζεται η παράκληση στον Κύριο. Καὶ ἰδοὺ η ἀπάντηση: «ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου». Καὶ ἀκόμη: Ἄν ο σπόρος δεν πέσει στη γη και δεν πεθάνει, μένει μόνος· ἂν ὁμως πεθάνει, φέρνει καρπὸν πολὺν (Ιωάν. 12, 20-24). Η εὐλαβική προσέλευση των εὐσεβῶν αὐτῶν Ἑλλήνων παραπέμπει τη σκέψη στο «ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ το ρῆμά σου» (Λουκ. 1, 38). Με την

Ο καλλιτεχνικός αὐτός κλάδος
εἶναι εὐγενής προσφορά
του π. Κ. Κνιθάκη, ἐφημερίου
του ἱ. ναοῦ Ἀγ. Χαράλαμπος
Λενταριανῶν

αποδοχή του Ευαγγελίου και την αυτοπροσφορά του ο Ελληνισμός «πεθαίνει» και έτσι διασώζει τα ουσιώδη του. Αποκαθαίρεται από τα μυθώδη και φαντασιώδη των θρησκευτικών του αντιλήψεων, συναντάται με τον «άγνωστο» Θεό που αποζητούσε (Πράξ. 17, 23) και υπηρετεί το έργο της σωτηρίας του ανθρώπου και του κόσμου.

Δεν πρέπει ωστόσο, να παραθεωρείται ή να υποβαθμίζεται, το γεγονός, ότι η ενανθρώπιση του Λόγου του Θεού, ο Σταυρός και η Ανάσταση αποτελούν την δια μέσου των αιώνων ακρότατη πρόκληση για τη διάνοια του ανθρώπου· του Ιουδαίου, του Έλληνα, του κάθε ανθρώπου, αφού η πρόσκληση του Θεού απευθύνεται σε όλους, αδιακρίτως. Όσοι την αποδέχονται, βιώνουν τις ευλογίες της. Για άλλους η διαπάλη με την πρόκληση μπορεί να είναι «βάσανος» διαβίου, όπως μας υπενθυμίζει το τρέχον «έτος Ν. Καζαντζάκη». Το «σκάνδαλον» και η «μωρία» δεν θα παύσουν ίσως ποτέ να αντιμάχονται την από του Σταυρού παραμυθία και την από της αναστάσεως προσδοκία. Το «πιστεύω, Κύριε· βοήθει μου τῆ ἀπιστία» (Μάρκ. 9, 24) είναι μια κραυγή πολλών εκ βαθέων. Γι' αυτό και η χείριστη προσφορά των χριστιανών, λαϊκών και κληρικών, είναι να επιβαρύνουμε την όχι σπάνια δραματική διαπάλη με δικές μας μωρίες «ευσεβείς» και σκάνδαλα «ιερά», που προκαλούν και ευτελίζουν τον ανθρωπινό λόγον, «οὐ βασιλικώτατον καὶ δικαιοτάτον ἄρχοντα μετὰ τὸν γεννήσαντα Θεὸν οὐδένα οἶδαμεν ὄντα» (Ιουστ., Α' Απολ. 12, 7. Migne 6, 344B).

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ Α' ΤΡΙΜΗΝΟΥ 2007

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

1884 6. Υποδοχή του νέου έτους

Ο Δήμος Κολυμπαρίου και η Ορθόδοξος Ακαδημία Κρήτης (ΟΑΚ), όπως έχουν καθιερώσει τα τελευταία χρόνια, οργάνωσαν και φέτος εκδήλωση στη Μεγάλη Αίθουσα του Ιδρύματός μας.

Μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Κολυμπαρίου έψαλαν τὰ Κάλαντα και επίκαιρους ύμνους. Στη συνέχεια ο Πρόεδρος της ΟΑΚ Σεβασμ. Μητροπολίτης Κισάμου και Σελίνου *Αμφιλόχιος* ευλόγησε την Αγιοβασιλόπιτα της Ακαδημίας και απήθυνε ευχές για τὸ Ἴδρυμα και τον Δήμο. Την εκδήλωση χαιρέτησαν επίσης ο Γεν. Διευθυντής *Αλέξ. Παπαδερός*, ο Δήμαρχος Κολυμπαρίου *Πολυχρόνης Πολυχρονίδης*, ο π. *Γ. Πετράκης*, εκπρόσωπος του Σεβασμ. Μητροπολίτου Κυδωνίας και Αποκορώνου *Δαμασκηνού*, οι Βουλευτές *Χρ. Μαρκογιαννάκης*, *Στ. Νικηφοράκης* και *Ν. Χριστοδουλάκης*. Ακολούθησε βράβευση των επιτυχόντων στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, που κατάγονται από τον Δήμο Κολυμπαρίου. Η τελετή ολοκληρώθηκε με μουσικό πρόγραμμα της χορωδίας του Γυμνασίου Κολυμπαρίου υπό τη διεύθυνση της *Μαρίας Λαγουδάκη*. Τό πρόγραμμα συντόνισε ο Γυμνασιάρχης *Στ. Παπαδάκης*. Κατά τη διάρκεια του παραδοσιακού κεράσματος οι συγκεντρωθέντες είχαν την ευκαιρία να ευχηθούν αμοιβαίως ευλογημένο και ειρηνικό το νέον έτος.

18. Καθηγητές και μαθητές της Β' τάξης του 5ου Γυμνασίου Χανίων ξεναγήθηκαν στο Ίδρυμα και ενημερώθηκαν για το έργο του από την *Εμμανουέλα Λαρεντζάκη*.

18.-19. Εορτή του Αγίου Μακαρίου του Αιγυπίου

Όπως κάθε χρόνο, με την ευκαιρία της εορτής του Αγίου Μακαρίου του Αιγυπίου, τελέσθηκε Αρχιερατικός Εσπερινός στο Κάθισμα του Αγίου στους βράχους βορείως της ΟΑΚ, χοροστατούντος του Σεβασμ. Μητροπολίτου Κισιάμου και Σελίνου *Αμφιλοχίου*, με συνιερουργούς τον Ηγούμενο της Ι. Μονής Γωνιάς Αρχιμ. *Χρυσάνθο Κελαϊδή*, ο οποίος ετέλεσε την επομένη και τη θεία Λειτουργία, και τον εφημέριο Κολυμπαρίου *Αίδεσ. Διονύσιο Νταουντάκη*. Έψαλαν ο *Βασ. Μαλακέλης* και μαθητές του Εκκλ. Γυμνασίου και Λυκείου Κρήτης υπό τη διεύθυνση του Σχολάρχου *Αναστ. Αθανασιάδη*, προς τους οποίους παρέθεσε δείπνο η Ακαδημία.

Υπενθυμίζουμε, ότι σε διήγηση του Αγ. Μακαρίου με ισχυρά πνευματικά μηνύματα βασίζεται το πρόγραμμα ΛΟΓΟΥ και ΤΕΧΝΗΣ, που αναπτύσσει από ετών η Ακαδημία επί διεθνούς επιπέδου.

Φ Ε Β Ρ Ο Υ Α Ρ Ι Ο Σ

17. Σύσκεψη για τις ναυταθλητικές δραστηριότητες στη Σούγια Σελίνου, ύστερα από πρόταση του Γεν. Διευθυντού της ΟΑΚ. Εκτός από τον ίδιο πήραν μέρος ο Δήμαρχος Ανατ. Σελίνου *Ελευθ. Παπαδερός*, ο Ιατρός *Ιωάννης Κλεινάκης* και ο *Θεοδ. Κακλαμανάκης*.

1885 17.-19. Εορτή και περίσκεψη

Συνεχίζοντας και φέτος την παλιά παράδοση, Καθηγητές από το Πανεπιστήμιο Κρήτης και μέλη των οικογενειών τους εόρτασαν μαζί μας την Κυριακή της Τυρινής και την Καθαρά Δευτέρα.

1886 21. Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης της παραγωγής της ελιάς.

Μερίδα της Αναπτυξιακής Εταιρείας του Δήμου Κολυμπαρίου για την κατάρτιση των μελών της Ομάδας Παραγωγών, οι οποίοι συμμετέχουν στο παραπάνω Σύστημα (πρβλ. Διάλογοι Καταλλαγής 82, 83, αρ. συνεδρίων 1874 και 1882 αντίστοιχα).

1887 25. ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Η Κυριακή της Ορθοδοξίας έχει καθιερωθεί από ετών ως επίσημη εορτή της ΟΑΚ και ως ευκαιρία προσευχής, πνευματικής περισυλλογής και διαπροσωπικής κοινωνίας.

Έτσι και φέτος, μετά το πέρας της θείας λειτουργίας και τη λιτάνευση των ιερών εικόνων στην Ι. Μονή Γωνιάς προεξάρχοντος του Σεβασμ. Μητροπολίτου Κισιάμου και Σελίνου *Αμφιλοχίου*, ακολούθησε στην ΟΑΚ η καθιερωμένη τελετή με ομιλητή τον Καθηγητή Παθολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης *Δημήτριο Μπούμπα*. Στην τελετή παραβρέθηκαν εκπρόσωποι των Αρχών του τόπου και πολλοί φίλοι του Ίδρυματος. Χαιρέτησαν ο Σεβασμ. Πρόεδρος της Ακαδημίας, ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Κυδωνίας και Αποκορώνου *Δαμασκηνός*, ο Θεοφιλ. Επίσκοπος Μοζαμβίκης *Θεόδωρος*, ο Βουλευτής Χανίων *Στ. Νικηφοράκης* και ο Δήμαρχος Κολυμπαρίου *Π. Πολυχρονίδης*. Τον ομιλητή παρουσίασε ο Γεν. Διευθυντής *Αλέξ. Παπαδερός*.

Χαιρετισμός Σεβασμ. Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου Αμφιλοχίου

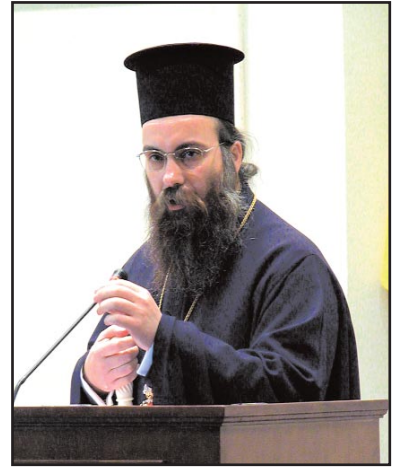
Με ιδιαίτερη χαρά και πολλή συγκίνηση χαιρετίζουμε την αγάπη σας και κοινωνούμε με τα τίμια πρόσωπα της εκλεκτής αυτής ομηγύρεως σήμερα, κατ'εξοχήν ημέρα κοινωνίας των προσώπων. Ημέρα της Ορθοδοξίας, κατά την οποίαν η Εκκλησία του Χριστού εορτάζει τη μεγάλη εορτή της αναστήλωσης των εικόνων. Ενός ιστορικού γεγονότος, που αναφέρεται στο παρελθόν, αλλά παραμένει επίκαιρο, αφού και η εποχή μας χρειάζεται τη δική της αναστήλωση, αναγέννηση και ανακαίνιση. Τα εικονίσματα, τα οποία έχουμε ως μέσα προσευχής και τιμής προς τα πρόσωπα που εικονίζουν, προς τους Αγίους της Εκκλησίας μας, δεν χρειάζονται αναστήλωση. Η απαξίωση όμως των αιώνιων αξιών, οι οποίες επί αιώνες κράτησαν τούτο το Γένος και την κοινωνία των Ρωμιών και η μαζοποίηση των κοινωνιών απαιτούν την ανακαίνιση, την αναστήλωση και την ανύψωση της εικόνας του προσώπου. Η Εκκλησία έρχεται να σπάσει τα δεσμά και τις αλυσίδες που βασανιστικά μας κρατούν δέσμιους σε μια κοινωνία ακοινωνησίας και να μας εισαγάγει στην ελευθερία του προσώπου.

Διά μέσου του προσώπου μπορούμε να συναντήσουμε τον συνάνθρωπο και κατ'επέκταση τον Θεάνθρωπο και να πορευθούμε στον κόσμο με ανυψωμένη την εικόνα της ψυχής μας και της υπέρξεως μας. Να βλέπουμε τον άνθρωπον ως εικόνα του Θεού και όχι ως μάζα, ως άτομο, ως αριθμό, όπως φαίνεται να θέλει ο παγκοσμιοποιημένος τρόπος ζωής και αντίληψης των πραγμάτων.

Με τις σκέψεις αυτές χαιρετίζουμε την αγάπη σας. Όπως ήδη αναφέρθηκε από τον αξιότιμο κύριο Γενικό Διευθυντή του Ιδρύματος, έχουμε την αίσθηση της παρουσίας του σεπτού Γέροντος από Κισάμου και Σελίνου κ. Ειρηναίου, του οποίου το πρόσωπο και η εικόνα είναι στις καρδιές και τις ψυχές πάντων ημών και προς τον οποίον και εμείς καταθέτουμε την αγάπη μας, τον σεβασμό μας, την τιμή μας για τα πάμπολλα που επί δεκαετίες προσέφερε και προσφέρει διά της προσευχής του στον τόπο και τους ανθρώπους του.

Ιδιαίτερος επιτρέψτε μου να χαιρετίσουμε την παρουσία του Σεβασμ. νέου Μητροπολίτου Κυδωνίας και Αποκορώνου κ. Δαμασκηνού. Είναι η πρώτη επίσημη παρουσία του στο Ίδρυμα. Όπως όλοι γνωρίζετε, εξελέγει επαξίως και παμψηφεί από την Ιερά Επαρχιακή Σύνοδο της Εκκλησίας της Κρήτης, μετά την επάξια άνοδο του προκατόχου του κ. Ειρηναίου στον θρόνο, τον πρωτόθρονο της Εκκλησίας Κρήτης, τον θρόνο του Αποστόλου Τίτου. Σεβασμιώτατε Άγιε Κυδωνίας και Αποκορώνου, χαίρομεθα πολύ όχι μόνο γιατί είστε μέλος και μέ-

ρος του τόπου και της κοινωνίας μας και κατάγεστε από την Κίσαμο, αλλά κυρίως γιατί η βιοτή σας έχει ήδη προσφέρει μια πολυδιάστατη και καλλίκαρπο διακονία. Ευχόμεθα να έχετε δύναμη και υγεία και να πολλαπλασιάσετε το έργο, στο οποίο σας καλεί από τη νέα θέση η Εκκλησία του Χριστού.

Ιδιαίτερος χαιρετίζομεν επίσης και καλωσορίζομε τον Θεοφιλ. Επίσκοπον Μοζαμβίκης κ. Θεόδωρον. Είναι νέος Ιεράρχης του Πατριαρχείου της Αλεξανδρείας, Κρης στην καταγωγή, εξ Ηρακλείου ορμώμενος. Εξελέγη από την Ιερά Σύνοδο του Πατριαρχείου υπό τον νυν Πατριάρχη Αλεξανδρείας κ. Θεόδωρον, ο οποίος και αυτός, ως γνωστόν, είναι Κρης, Κισαμίτης. Θεοφιλέστατε, γνωρίζομε ότι καλείσθε να διακονήσετε την αφρικανική ήπειρο μέσα από πολλές δυσκολίες. Να ανορθώσετε και ανυψώσετε τους αδελφούς μας της αφρικανικής ηπείρου σε πρόσωπα και σε εικόνες Θεού. Είμεθα σίγουροι ότι θα ανταποκριθείτε σ' αυτή τη μεγάλη αποστολή, στην Ιεραποστολή, στην οποία σας καλεί η Εκκλησία.

Ευχαριστούμε επίσης όλους εσάς που είχατε την καλοσύνη να μοιραστείτε σήμερα αυτή τη χαρά του Ιδρύματος της Ορθοδόξου Ακαδημίας και κατά προέκταση της Εκκλησίας μας. Και βεβαίως ευχαριστούμε πολύ αξιότιμε Καθηγητά κ. Μπούμπα για την καλοσύνη σας να βρεθείτε ανάμεσά μας σήμερα, να μας καταθέσετε τη γνώση σας, να μας ομιλήσετε για τον άνθρωπο, όπως τον ζήτε εσείς καθημερινά μέσα από την επιστήμη σας. Για τον άνθρωπο ως εικόνα του Θεού στη σύγχρονη Ιατρική και την ορθόδοξο Ανθρωπολογία. Γνωρίζομε την άρτια επιστημονική σας κατάρτιση και σας ευχαριστούμε γιατί προσφέρετε πολλά όχι μόνον ως επιστήμων, αλλά και ως άνθρωπος στο χώρο της Ιατρικής. Δοξάζομε τον Θεό που μας χαρίζει τέτοιους επιστήμονες και ανθρώπους στην εποχή μας. Ευχόμεθα να είστε καλά, να έχετε δύναμη να συνεχίζετε και εσείς το πολυδιάστατο έργο σας από εκεί όπου ο Θεός σας κάλεσε να διακονήσετε τον άνθρωπο.

Προς όλους ευχόμεθα να είστε καλά, να έχετε δύναμη, καλή χρονιά και καλή Σαρακοστή.

Από τον χαιρετισμό του Σεβασμ. Δαμασκηνού

*Α*πό την αναστήλωση των εικόνων και τη σημερινή τελετή να λάβουμε ένα μήνυμα, το οποίο θα ανυψώσει το πρόσωπο του κάθε ανθρώπου που βλέπουμε γύρω μας. Το πρόσωπο που είναι η εικόνα του Θεού. Προσκυνούμε την εικόνα του Χριστού και κατά τη διδασκαλία της Εκκλησίας μας «ή τιμή επί τό πρωτότυπον διαβαίνει». Το είπε ο Μ. Βασίλειος, το είπε ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός και όλοι οι Πατέρες της Εκκλησίας. Αυτή λοιπόν την τιμή που χρειάζεται το πρόσωπο, το ανθρώπινο πρόσωπο, εύχομαι όλοι μας να την εστερνισθούμε και να τη βιώσουμε. Καλή Σαρακοστή και με το καλό την Αγία Ανάσταση.

Από τον χαιρετισμό του Θεοφιλ. Θεοδώρου

*Α*ισθάνομαι βαθύτατα συγκινημένος γιατί με αξιώνει ο Τριαδικός μας Θεός να ευρίσκομαι σ' αυτόν τον ιερό χώρο, το ιερό τέμενος, στην Ορθόδοξο Ακαδημία, η οποία τιμά το Οικουμενικό μας Πατριαρχείο, την Ελλάδα, την Κρήτη μας και γενικότερα την Εκκλησία.

Η συγκίνησή μου γίνεται μεγαλύτερη διότι ενθυμούμαι ότι εδώ ερχόμεθα τακτικά το 1975 με τον αοίδιμο, μακαριστό λογιώτατο Γέροντά μου, τον από Λάμπης και Σφακίων Επίσκοπο Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου Θεόδωρο Τζεδάκη. Συγκινούμαι έτι πλέον, διότι ενθυμούμαι και ζητώ την ευλογία και του πρ. Αγίου Κισάμου και Σελίνου, του κ. Ειρηναίου. Ως νεαρός διάκονος ερχόμουνα εδώ με συντροφιάς ή στην Επισκοπή του ή σε χώρους που κήρυττε και ακούγαμε λόγους πνευματικούς, λόγους ωφελείας. Δοξάζω για όλα αυτά τον Θεό και τον ευχαριστώ γι' αυτή την ευφορία, η οποία σήμερα ευρίσκεται στο πνεύμα, στην καρδιά και την ψυχή μου. Εκφράζω τη συγκίνησή μου έτι άπαξ που είμαι στο βήμα αυτό. Σέβομαι τον χώρο αυτόν, τον καταξιωμένο και καθαγιασμένο.

Είμαι νέος Αρχιερέυς. Εκλήθηκα να υπηρετήσω στην αφρικανική ήπειρο και μάλιστα σε νεοϊδρυθείσα Επισκοπή, η οποία φέρει τον τίτλο της Επισκοπής Μοζαμβίκης και ανήκει κανονικώς στο Πατριαρχείον Αλεξανδρείας.

Η Κυριακή αυτή της Ορθοδοξίας, η μεγάλη και ξεχωριστή και σημαντική αυτή ημέρα, λεγόταν από τους παππούδες και τους γονείς μας πρώτη Ανάσταση. Γι' αυτό και σήμερα ψάλλομε το «τίς Θεός Μέγας», όπως ακριβώς το ψάλλομε και την ημέρα του Πάσχα.

Σας ευχαριστώ πολύ, καλό Πάσχα και καλή δύναμη.

Κυριακή της Ορθοδοξίας (από την προσφώνηση του Αλεξ. Παπαδερού)

Επτά μήνες πριν από τα εγκαίνια της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης (13. 10. 1968) εορτάσαμε για πρώτη φορά την Κυριακή της Ορθοδοξίας ως επίσημη εορτή και του νεότευκτου τότε Κοινωφελούς αυτού Ιδρύματος, παρά το ότι δεν είχαν ολοκληρωθεί ακόμη οι εγκαταστάσεις του. Η απόφαση, να ορισθεί η σημερινή μεγάλη εορτή της Ορθοδοξίας ως επίσημη εορτή και της Ορθοδόξου Ακαδημίας ήταν ομολογία της αυτοσυνειδησίας της. Την αποστολή της φανέρωνε το θέμα της πρώτης ομιλίας: «ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ», το οποίον ανέπτυξε ο τότε Μητροπολίτης Κισάμου και Σελίνου, πολίος ήδη Γέροντάς μας Σεβασμιώτατος Ειρηνάιος.

Με τη χάρη του Θεού συνεχίζουμε σήμερα την ωραία αυτή παράδοση. Ομιλητής είναι σήμερα ο **Δημήτριος Τ. Μπούμπας**, διακεκριμένος Καθηγητής Παθολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, που ευαρεστήθηκε να αποδεχθεί την πρόσκλησή μας και να αναπτύξει ένα λίαν επίκαιρο θέμα. Τον ευχαριστούμε θερμά.

Θα έπρεπε να διατεθεί πολύς χρόνος, αν επρόκειτο να παρουσιάσω έστω και συνοπτικά την πορεία της ζωής του κ. Καθηγητού:

Τις σπουδές Ιατρικής στα Ιωάννινα. Τα 16 χρόνια παραμονής του στην Αμερική για μεταπτυχιακά, έρευνα, ειδίκευση στην Παθολογία, εξειδίκευση στη Ρευματολογία. Τη θητεία του στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης από το 1999 μέχρι σήμερα, με πλήθος αρμοδιοτήτων και δραστηριοτήτων σε κλινικούς, διδακτικούς, ερευνητικούς και διοικητικούς τομείς. Τις διεθνείς αναγνωρίσεις και την ενεργό συμμετοχή ως Μέλος ή Πρόεδρος σε ευρωπαϊκές και διεθνείς Επιστημονικές Επιτροπές, σε συνέδρια και άλλες εκδηλώσεις. Το πλήθος των πρωτότυπων επιστημονικών δημοσιευμάτων του σε ειδικά περιοδικά διεθνούς κύρους. Όλα σημαντικά επιτεύγματα. Ο πιο μεγάλος άθλος όμως, η μεγάλη ευλογία, φίλε κ. Καθηγητά, είναι χωρίς άλλο, τα 7 παιδιά σας, που χαίρεστε με τη σύζυγό σας, την κυρία Ιωάννα, την οποία καλωσορίζουμε επίσης στην αίθουσα.

Να σημειώσω ακόμη, ότι ο κ. Μπούμπας υπήρξε επίλεκτο μέλος των ερευνητών, που συνεργάστηκαν μαζί μας το έτος 2000 στο πρόγραμμα της Ακαδημίας ΚΡΗΤΗ 2020-Υγεία. Στην εισήγησή του για την Κλινική Έρευνα μίλησε τότε, μεταξύ άλλων, και για την ανάγκη, να οργανωθούν δίκτυα νοσοκομείων και Ιατρών για τη διεξαγωγή κλινικών δοκιμών και άλλων ερευνών. Είναι πολλοί εκείνοι που χαιρετίζουν κάθε δημιουργική συνεργασία. Είναι δε πολλοί περισσότεροι, εκείνοι που αναγνωρίζουν

ως επείγουσα την ανάγκη, να αναβαθμισθούν τα νοσηλευτικά μας Ιδρύματα και μάλιστα το Νοσοκομείο Χανίων. Όχι βέβαια με την αποστολή περισσότερων ασθενών στο Ηράκλειο. Αλλά με τη διάχυση της γνώσης και των υπηρεσιών της Ιατρικής Σχολής και προς τον τόπο μας, σε συνεργασία με το άξιο προσωπικό του Νοσοκομείου.

Δεν είναι όμως μόνον αυτά, που δικαιολογούν την παρουσία του κ. Καθηγητού στο βήμα του Ιδρύματος την επίσημη αυτή ημέρα. Ο κ. Μπούμπας έχει τη μεγάλη δωρεά, να βλέπει τα πράγματα με την αυστηρή ματιά του υπεύθυνου επιστήμονα και να τα ερμηνεύει υπό το φως της αγάπης και της πρόνοιας του Θεού για τον άνθρωπο και τον κόσμο.

Αυτό δεν είναι καθόλου αυτονόητο σε μια εξόχως εικονοκλαστική εποχή, όπως έχει καταντήσει να είναι η εποχή μας, κατά την οποία από αιώνων σταθερά αυτονόητα καταρρέουν. Και όσα παίρνουν τη θέση τους σήμερα, παραμερίζονται αύριο κιόλας από καινούρια, σε ένα περιβάλλον αστάθειας και ανασφάλειας.

Στη ρήση του, ότι «τά πάντα ρεΐ», ο Ηράκλειτος δεν προσδιόρισε την ταχύτητα της ροής. Η εποχή μας την εμφανίζει ως λιγγιώδη.

Και διερωτάται κανείς: Από πού να πιαστώ; Πού να σταθώ;

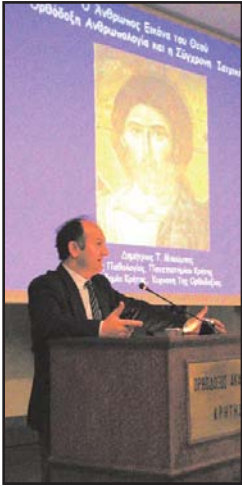
Οι Πατέρες της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου αναστήλωσαν τις ιερές εικόνες. Μαζί τους αναστήλωσαν και την υπόληψη του ανθρώπου ως εικόνας του Θεού, τη βάση δηλαδή της χριστιανικής Ανθρωπολογίας. Ποιές προκλήσεις δέχτηκε η ορθόδοξη Ανθρωπολογία κατά τα νεώτερα χρόνια; Ποιές, ακόμη πιο πιεστικές, δέχεται σήμερα; Και σε ποιό βαθμό οι προκλήσεις αυτές επηρεάζουν την πορεία των βιοιατρικών επιστημών, την περί ανθρώπου αντίληψη του γιατρού και συνακόλουθα όλων εκείνων, στους οποίους εμπιστευόμεθα την υγεία μας, αλλά και γενικότερα τη θεωρία και την πρακτική των σύγχρονων συστημάτων υγείας;

Ποιά η απάντηση ενός συνειδητού Ορθόδοξου Επιστήμονα στην Ανθρωπολογία του ατομισμού, της μηχανιστικής σωματικότητας, της χωρίς ελπίδα θνητότητας; Δηλαδή στην Ανθρωπολογία, που συμπορεύεται με τον πλήρη ευτελισμό και την εξουθένωση του ανθρώπου;

Κύριε Καθηγητά, όπως έχουμε παρατηρήσει, κάθε φορά που σκύβετε πάνω από έναν ασθενή σας, δίδετε την αίσθηση του προσκυνητή μιας εικόνας. Περιμένουμε την εξήγηση. Ο λόγος δικός σας.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ: Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

του Δημητρίου Τ. Μπούμπα

Η σύγχρονη Ιατρική έχει να παρουσιάσει αξιοσημείωτες επιδόσεις στην αντιμετώπιση των νόσων και την προαγωγή της υγείας. Όμως, όπως κάθε άλλη πτυχή της ανθρώπινης δραστηριότητας, έχει και η Ιατρική όρια. Υπάρχει η εντύπωση ότι, όχι σπάνια, «η σύγχρονη Ιατρική υπερβαίνει τα όριά της, ενίοτε εμφανιζόμενη παντοδύναμη και άλλοτε στηριζόμενη σε μια λανθασμένη ουμανιστική ανθρωπολογία, που αναπτύχθηκε στη Δύση, και που εγκλωβίζει τον άνθρωπο στα όρια της κτιστότητας και θνητότητας, εκτοπίζοντας το Θεό» (Γ. Μαντζαρίδης).

Σε αυτή την ομιλία θα προσπαθήσω να «αποκρυπτογραφήσω» κάτω από το πρίσμα της Ορθόδοξης Ανθρωπολογίας τα «όρια και τις αποκλίσεις» της σύγχρονης Ιατρικής. Ειδικότερα, αφού ανασκοπήσω βασικά στοιχεία της Ορθόδοξης Ανθρωπολογίας και Ηθικής, θα εξετάσω τη σύγχρονη Ιατρική και την ασθένεια υπό το φως τους. Στη συνέχεια θα συζητήσω μερικές «αποκλίσεις» της σύγχρονης Ιατρικής, δηλαδή την «ιατρικοποίηση» και την «εκκοσμίκευση» της υγείας, της ζωής και του θανάτου. Θα τελειώσω με μια σύντομη αναφορά σε πιθανές λύσεις-αντίδοτα, προτείνοντας ταυτόχρονα τρόπους για την υπέρβασή τους.

Ι. Ορθόδοξη Ανθρωπολογία και Ηθική

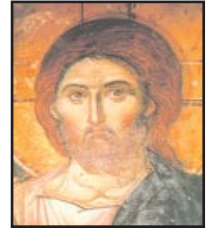
Η σύγχρονη Ιατρική, ως αναπτυχθείσα στη Δύση, στερείται έστω και της στοιχειώδους αναφοράς στην Ορθόδοξη Ανθρωπολογία. Αν και μπορεί κανείς να αμφισβητήσει τη σκοπιμότητα και χρησιμότητα αυτής της αναφοράς, η σημασία της για τον γράφοντα είναι πρόδηλη. Η υπενθύμιση βασικών στοιχείων Ορθόδοξης Ανθρωπολογίας και Ηθικής είναι απαραίτητη για την οικονομία της ομιλίας μου.

Για την Ορθόδοξη Ανθρωπολογία, η ασθένεια, όπως και ο θάνατος, είναι «μεταπτώτικα» φαινόμενα. Κάθε άνθρωπος είναι ένα κύτταρο της ανθρωπότητας, ενώ ταυτόχρονα εμπεριέχει ολόκληρη την ανθρωπότητα. Με το προπατορικό αμάρτημα διασπάται η ενότητα του ανθρώπου και η ένωσή του με τον Θεό. Ο Αδάμ αρνήθηκε την ευθύνη, μεταθέτοντας την ενοχή στην Εύα και στο Θεό («ή γυνή ήν ἔδωκας μετ' ἐμοῦ, αὐτὴ μοὶ ἔδωκεν ἀπὸ τοῦ ξύλου καὶ ἔφαγον»), πραγματοποιώντας μια διπλή διάσπαση από τον Θεό και τον πλησίον. Το προπατορικό αμάρτημα επαναλαμβάνει κάθε άνθρωπος όταν αρνείται να αναλάβει την ευθύνη του για το κοινό κακό και να διατηρήσει τη διπλή αυτή ενότητα του ανθρώπου. Η σωτηρία του ανθρώπου συνίσταται στη λύτρωση από την αμαρτία και το προπατορικό αμάρτημα. «Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου... καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν»

είναι η διπλή εντολή αγάπης που αναιρεί αυτή τη διπλή διάσπαση.

Μπορεί σ' αυτό το σημείο να αναρωτηθεί κανείς ποία η σχέση όλων των παραπάνω με το σημερινό θέμα. Για τον ομιλητή, αυτό συνιστά την «ουσία» της Ιατρικής πράξης:

Αφού η ασθένεια είναι απότοκη της πτώσης, δεν μπορεί να υπάρχει πραγματική θεραπεία χωρίς επαναφορά στο «ἀρχαῖον κάλλος», χωρίς δηλαδή αποκατάσταση της εικόνας του Θεού στο πρόσωπο του ανθρώπου.

Εικόνα 1

Το δόγμα εμπεριέχει και διατυπώνει την πίστη της Εκκλησίας, ενώ η καθημερινή της ζωή συνιστά το ήθος της. Η Ορθόδοξη Ηθική τονίζει την καταπολέμηση της φιλαυτίας και την καλλιέργεια της ανιδιοτελούς αγάπης. Δεν είναι ηθική κανόνων, αλλά δείκτης μετοχής στη ζωή του Θεού. Οι εντολές του Θεού αποκαλύπτουν το θείον ήθος και καλλιεργούν την ομοίηθεια μαζί του. Η ορθόδοξη ηθική αρχίζει με την τήρηση του θελήματος του Θεού και την επαναφορά του στην κατά φύσιν κατάστασή του. Επανερχόμενος σ' αυτή την κατάσταση έχει ως ατομικό θέλημα το θέλημα της ενιαίας ανθρώπινης φύσεως. Αυτή η μετάβαση από την «ετερονομία» στην «αυτονομία», πραγματοποιείται σταδιακά με σκληρούς ασκητικούς αγώνες, καλλιεργείται δε μέσα στην Εκκλησία (Γ. Μαντζαρίδης).

Οι Πατέρες για την ασθένεια και την Ιατρική

Η ασθένεια αποτελεί παιδαγωγική επίσκεψη του Θεού και όχι εκδικητική τιμωρία του. Για τους Πατέρες, η μεγάλη οδύνη είναι η αμαρτία και όχι η ασθένεια (π. Μωυσής Αγιορείτης). Ο Μέγας Βασίλειος τονίζει ότι η Ιατρική δόθηκε από τον Θεό ως βοήθεια στην αδύναμη φύση μας. Ο ασθενής δεν πρέπει να καταλήγει σε υπερβολική σωματική φροντίδα, ούτε να εναποθέτει όλη την ελπίδα του στους γιατρούς, αλλά να προστρέχει στη θεραπευτική επέμβαση του Θεού. Από την άλλη μεριά, ο Ωριγένης προτρέπει τον ιατρό να ανακαλύψει το θέλημα του Θεού για τον ασθενή του. Αληθινή θεραπεία κατά τον Ωριγένη είναι η σύνδεση του ανθρώπου με τον Θεό.

Ορθόδοξη «Ιατρική» Ανθρωπολογία : Η Ακολουθία του Ευχελαίου

Η Ακολουθία του Ευχελαίου συνοψίζει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την Ορθόδοξη Ανθρωπολογία της ασθένειας. Ο Χριστός είναι ιατρός ψυχών και σωμάτων («Γενού ιατρός τοῦ δούλου σου. Ἐξέγειρον αὐτόν ἀπὸ κλίνης ὀδυνηρᾶς...»). Ο Χριστός ήλθε «νά λάβει τὰς ἀσθενείας καὶ νά βαστάσει τὰς νόσους» όχι από τους «ισχύοντες», αλλά από τους αμαρτωλούς. Η αίτηση περιλαμβάνει πλήρη αποκατάσταση και απόδοση του ασθενούς στην Εκκλησία («Σῶν καὶ ὀλόκληρον χάρισαι αὐτόν τῇ ἐκκλησίᾳ σου, εὐαρεστοῦντα καὶ ποιοῦντα τό θέλημά

Συνέχεια στη σελ. 920

Από την επίσκεψη του Νομάρχου Χανίων (σελ. 925)

Μ. Αεράκης

Από την εκδήλωση 1891

Γ. Παρσαλάκης

Από την επίσκεψη της Β. Κόλλια (πρώτη επάνω δεξιά) και την κοινή μας σύσκεψη (σελ. 925)

Συνέχεια από τη σελ. 917

σου...»). Η ίαση περιλαμβάνει πνευματική και σωματική αποκατάσταση. Τα αγιογραφικά χωρία τονίζουν την καταλλαγή με τους συνανθρώπους, τη φιλαλληλία, την εγρήγορση, την ελπίδα, την πίστη.

II. Ανθρωπολογία και Ήθος στη Δυτική Επιστήμη

Από την Αναγέννηση άρχισε ο κόσμος να εγκαταλείπει τον Θεό και να αυτονομείται. Οι αξίες της Χριστιανικής πίστης και ζωής μετασχηματίστηκαν σε «μεταφυσικές» και «ηθικές αξίες». Η στάση αυτή αποτυπώθηκε στο επίπεδο της επιστήμης με την «αντικειμενικότητα» και την «αξιολογική ουδετερότητα». Ο κόσμος θεωρήθηκε ως μηχανή που προσδιορίζεται μέσα από τη φυσική νομοτέλεια. Ο άνθρωπος αυτονομείται από το Θεό και αντιμετωπίζεται «βιολογικά», ταυτιζόμενος με τις βιολογικές και ψυχολογικές του λειτουργίες. Η αξία του ανθρώπου πηγάζει από τον ίδιο τον άνθρωπο και όχι από την ιδιότητα του ως δημιουργήματος «καθ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν» του Θεού (Γ. Μαντζαρίδης). Στη Δύση η Ηθική μεταβάλλεται σε «νομική ηθική» και καθιερώνεται η κοινωνική συμβατικότητα ως ηθικό ιδεώδες. Επικρατεί ο «ηθικισμός», που πρεσβεύει ότι η σωτηρία του ανθρώπου είναι καρπός των έργων του. Ταυτόχρονα η ηθική κρίση του ανθρώπου αρχίζει να αυτονομείται, να μην στηρίζεται δηλαδή στη θρησκευτική αυθεντία.

III. Η Ιατρικοποίηση. «Ιατρική νέμεση και ο μύθος του Σισύφου»

Ο αντιπροσωπευτικότερος κριτικός της σύγχρονης Ιατρικής είναι ο Ivan Illich (1926-2002). Θεολόγος, καθολικός ιερέας, φιλόσοφος, κοινωνιολόγος, ο Ivan Illich υπήρξε δριμύς κριτικός της Καθολικής Εκκλησίας, της οργανωμένης εκπαίδευσης και της σύγχρονης τεχνολογίας και Ιατρικής. Σύμφωνα με τον Ivan Illich, η σύγχρονη Ιατρική αποτελεί νέμεση (θεία δίκη, τιμωρία) για τον κόσμο, γιατί κατέστρεψε παραδοσιακές μορφές αντιμετώπισης και θεώρησης του πόνου, της ασθένειας και του θανάτου. Η σύγχρονη Ιατρική «εφευρίσκει ασθένειες» για να μπορέσει να διεκδικήσει ρόλο στην προαγωγή της υγείας. Πολλές καταστάσεις που θεραπεύουν οι ιατροί

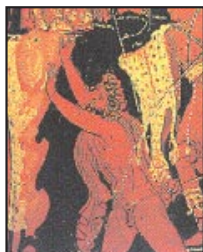
Εικόνα 2

του θανάτου.

Ο θάνατος είναι μια ευκαιρία για την τελική συμφιλίωση του ανθρώπου με την οικογένειά του, την κοινότητα και τον Θεό. Ειδικότερα γιά τον χριστιανό, οι τελευταίες στιγμές του πρέπει να συνοδεύονται από προσευχή, σιωπή, συνειδηση, μετάνοια. Σήμερα όλο και περισσότεροι άνθρωποι πεθαίνουν στο Νοσοκομείο και μάλιστα στη μονάδα εντατικής θεραπείας (ΜΕΘ – «ιατρικοποίηση του θανάτου»).

Ο Ivan Illich υποστήριξε επίσης ότι η Ιατρική πάσχει από το σύνδρομο του Σισύφου (Εικόνα 3). Με απλά λόγια αυτό συνοψίζεται στα εξής: Όσο περισσότερες υπηρεσίες υγείας παρέχονται στον πληθυσμό, τόσο περισ-

σότερο ζει και επομένως αυξάνονται οι ανάγκες του. Το σύστημα υγείας φαίνεται ότι είναι σύστημα παροχής υπηρεσιών που ενθαρρύνει τη ζήτηση. Αντί οι περισσότερες υπηρεσίες υγείας να οδηγούν σε υγιέστερους ανθρώπους και να μειώνουν τις ιατρικές υπηρεσίες, παρατηρείται το αντίθετο. Ο ιατρικός «καταναλωτισμός» ιατρών και ασθενών αυξάνεται σταθερά και περιλαμβάνει ακόμη και φυσιολογικές καταστάσεις, όπως η γέννηση, η γήρανση, η σεξουαλικότητα, η δυσθυμία και ο θάνατος. Όσο αυξάνονται οι ειδικοί, ανακαλύπτονται περισσότερες ασθένειες, για πολλές από τις οποίες δεν υπάρχει θεραπεία (λ.χ. γενετική διάγνωση νοσημάτων ή γενετική προδιάθεση σε νοσήματα).

Εικόνα 3

της σύγχρονης Ιατρικής, παρομοιάζοντάς την με την μυθική νέμεση και τον Σίσυφο, μυθικό πρόσωπο που οι θεοί καταράστηκαν να σπρώχνει αιώνια το βράχο στην κορυφή του βουνού.

Παρά την ακρότητα των θέσεών του, ο Ivan Illich είχε σημαντική συμβολή στην εξυγίανση της σύγχρονης Ιατρικής. Αμφισβήτησε την επικρατούσα άποψη, ότι η Ιατρική είναι υπεράνω κριτικής και μάλιστα από εκείνους που δεν έχουν «ιατρική παιδεία». Ανέδειξε αποτελεσματικά την υπεροψία, τον προστατευτισμό και την απροθυμία της Ιατρικής να εξετάσει τις αδυναμίες της. Οι κρίσεις του όμως ήταν συχνά υποκειμενικές και δεν μπόρεσε να διακρίνει πως ο ρόλος της Ιατρικής στην υγεία είναι πολύ μικρότερος από ό,τι πίστευε και πως κυρίως κοινωνικοί και οικονομικοί παράγοντες (μόρφωση, εισόδημα) επηρεάζουν την υγεία του πληθυσμού. Αν και η συμβολή του ήταν κυρίως στη «διάγνωση» παρά στη «θεραπεία», συνέβαλε ώστε η σύγχρονη Ιατρική να αρχίσει να «τακτοποιεί τα του οίκου της» (Πίνακας 1).

Πίνακας 1. Νέες τάσεις στη σύγχρονη Ιατρική

- Τεκμηριωμένη διάγνωση και θεραπεία, βασιζόμενες σε ενδείξεις.
- Περισσότερος «έλεγχος» στους ασθενείς. Ενθάρρυνση αυτοβοήθειας και αυτονομίας.
- Οι ασθενείς συμμετέχουν στις ιατρικές αποφάσεις που τους αφορούν.
- Εμφαση στην τέχνη της επικοινωνίας με τον άρρωστο, την ικανοποίησή του/ποιότητα της ζωής του, και στη συμμόρφωσή του με τις οδηγίες.
- Σφαιρική προσέγγιση του ασθενούς. Αυτό φυσικά δεν συμπεριλαμβάνει την «ολιστική Ιατρική» που υποθάλπει τον «κομπογιανντισμό» και χρησιμοποιεί αποκρουστικές μεθόδους ανατολικών θρησκειών.
- Αντίσταση στην κατηγοριοποίηση όλων των προβλημάτων της ζωής ως ιατρικών.
- Εκκλήσεις για λιγότερη εξάρτηση από τα φάρμακα, τις θεραπείες και τους επαγγελματίες υγείας.
- Εμφαση στην επανεύρεση των χαμένων αξιών της ζωής και της αντιμετώπισης του θανάτου (πίστη, κουράγιο, υπομονή, προσαρμοστικότητα, αίσθηση του χιούμορ).

IV. Η εκκοσμίκευση της σύγχρονης Ιατρικής

Παρά την αναμφισβήτητη πραγματικότητα της ιατροκοποίησης της ζωής και του θανάτου, για μένα το σημαντικότερο πρόβλημα της Ιατρικής αποτελεί η εκκοσμίκευσή της. Αλλά τι είναι εκκοσμίκευση;

«Η εκκοσμίκευση είναι μια παγκόσμιος αντίληψη πραγμάτων -και κατά συνέπειαν τρόπος ζωής-, όπου τα βασικά θέματα της ανθρώπινης ύπαρξης - οικογένεια, παιδεία, επιστήμη, επάγγελμα, τέχνη κ.λπ. - όχι μόνο δεν βασίζονται στη θρησκευτική πίστη, ούτε έχουν κάποια σχέση με αυτήν, αλλά απορρίπτεται κάθε αναγκαιότητα ή πιθανότητα τέτοιας σχέσης τους. Οι εκκοσμηκευμένες περιοχές της ζωής θεωρούνται αυτόνομες, δηλ. κατευθύνονται από τις δικές τους αξίες, αρχές και κίνητρα που διαφέρουν από τις θρησκευτικές» (π. Alexander Schmemmann). Ουσιαστικά πρόκειται για σαφή διάκριση του κόσμου ή της ζωής από τον Δημιουργό του ή την Εκκλησία. «Η Εκκλησία αντιμετωπίζεται ως εξειδικευμένος κοινωνικός θεσμός, που απωθείται στο περιθώριο και υποβαθμίζεται ως ενοποιητικός παράγοντας της κοινωνίας» (Γ. Μαντζαρίδης).

Στη σύγχρονη Ευρώπη γίνεται συστηματική προσπάθεια από ορισμένους κύκλους να εξοβελισθεί ο Χριστιανισμός και η θρησκεία από την κοινωνική ζωή. Ο Χριστιανισμός απωθείται σε «γκέτο», όπου επιτρέπεται να ζεί, όχι όμως να δρά κοινωνικά (Αρχιεπίσκοπος Αλβανίας Αναστάσιος). Ειδικότερα στη χώρα μας αυξάνουν καθημερινά οι εκκλήσεις από μια θορυβώδη μειοψηφία για χωρισμό Κράτους-Εκκλησίας, που κατά βάση υποκρύπτουν την επιθυμία για χωρισμό του Έθνους από την Εκκλησία (Γ. Βελλής).

Η εκκοσμίκευση στηρίζεται σε μια ουμανιστική ανθρωπολογία, η οποία άρχισε να διαμορφώνεται από την Αναγέννηση και ωρίμασε στο Διαφωτισμό. Ο ατομοκεντρικός ουμανισμός του Διαφωτισμού, με το να αποξενώνει τον άνθρωπο από το Θεό και να τον αντιμετωπίζει χωρίς καμμία υπερβατική σχέση και αναφορά, τον συρρικνώνει σε απλή ατομικότητα. Αυτό δημιουργεί μια σειρά βιοηθικών διλημάτων τόσο στην καθημερινή άσκηση της Ιατρικής, όσο και σε ειδικές περιπτώσεις που μερικές φορές προσλαμβάνουν εκρηκτικές διαστάσεις (Πίνακας 2).

Πίνακας 2: Σύγχρονα κλινικά βιοηθικά ζητήματα

- Μεταμοσχεύσεις.
- Βιοηθικά προβλήματα που σχετίζονται με την αναπαραγωγή:
 - Διακοπή ή υποβοήθηση,
 - Γενετικός έλεγχος.
- Παρέμβαση στο γονιδίωμα.
- Κλωνοποίηση-χρήση βλαστικών κυττάρων.
- Αποφάσεις για το τέλος της ζωής:
 - Οδηγίες για τη μη αναζωογόνηση,
 - Μη παροχή ή διακοπή θεραπείας.
- Τεχνητή διατροφή και ενυδάτωση.
- Υποβοήθηση αυτοκτονίας-ευθανασία.
- Έρευνα σε ανθρώπους και πειραματόζωα.
- Υποχρεώσεις του ιατρού στην κοινωνία-κατανομή πόρων.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία αποφεύγει να τοποθετείται απέναντί τους με άκαμπτους κανόνες, αλλά διατυπώνει

ένα γενικό πλαίσιο αρχών "μη λησμονώντας την ακρίβεια, ταυτόχρονα δε εφαρμόζοντας την οικονομία" (Πίνακας 3).

Πίνακας 3. Η θέση της Εκκλησίας στα σύγχρονα βιοηθικά ζητήματα (κατά Γ. Μαντζαρίδη):

- Η Εκκλησία δεν επιβάλλει τις απόψεις της στον κόσμο, αλλά και δεν παραλείπει να ασκεί την επιρροή της για την επίλυση των προβλημάτων του.
- Η Εκκλησία δεν είναι συντηρητική, αλλά παραδοσιακή. Δεν είναι «επαρχιωτική», αλλά «οικουμενική», δεν είναι άτολη, αλλά δυναμική.
- Η Εκκλησία, χωρίς να λησμονεί την ακρίβεια, εφαρμόζει την οικονομία. Χωρίς να σχετικοποιεί το απόλυτο, δέχεται και ευνοεί τον πλουραλισμό.
- Η Εκκλησία διαφοροποιείται σε ζητήματα ηθικής συμπεριφοράς ανάλογα με την κατάσταση των πιστών και το κοινωνικό περιβάλλον. Από τους δυνατούς ζητάει την «ακρίβεια», στους ασθενείς εφαρμόζει την «οικονομία».
- Είναι φυσικό, η Εκκλησία να καταφεύγει περισσότερο στην οικονομία, παρά στην ακρίβεια σήμερα που τα πάντα δοκιμάζονται και αμφισβητούνται. Δεν μπορεί όμως να μετατρέπει την οικονομία σε καθεστώς ή να αλλοιώσει το δόγμα της.

Η «υπέρβαση» της εκκοσμίκευσης της Ιατρικής: Η διακονία του Ορθοδόξου ιατρού

Ο ιατρός συμπαρίσταται στον ανθρώπινο πόνο και προσπαθεί να αποκαταστήσει την υγεία, χωρίς να «περιθωριοποιήσει» την αγάπη του Θεού και τη βοήθειά του για κάθε πονεμένο. Επεμβαίνοντας θεραπευτικά, ο ιατρός μεσολαβεί μεταξύ Θεού και ανθρώπου και, αν προσεύχεται ταπεινά, γίνεται μεσίτης και πρεσβευτής Θεού και ανθρώπου, ανθρώπου και Θεού (π. Μωυσής Αγιορείτης). Πρός αυτή την κατεύθυνση είναι απαραίτητη η άσκηση και η καλλιέργεια του ιατρού, εξίσου σημαντική με αυτήν του κληρικού ή του καλλιτέχνη (εδώ θα θυμηθώ τον Γ. Τσαρούχη: «Ο καλλιτέχνης χρειάζεται να καλλιεργεί τη ψυχική αγνότητα και τη συγκέντρωση, όπως ένας αθλητής τη φόρμα του»). Ο ιατρός, είναι ο «άνθρωπος» που θα οδηγήσει τον ασθενή στην κολυμβήθρα του Σιλβάμ («Κύριε, άνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῆ τὸ ὕδωρ βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν»), χωρίς να έχει ψευδαισθήσεις για το ποίος είναι ο πραγματικός θεραπευτής (Εικόνα 4).

Εικόνα 4

Ο Χριστός θεραπεύει τον παραλυτικό. Η φιλανθρωπία του Θεού συνενεργείται με τις γνώσεις, τις συνειδήσεις και τα χέρια των ανθρώπων, των ιατρών δηλαδή και των νοσηλευτών.

Η υπέρβαση της εκκοσμίκευσης της Ιατρικής: Η «άσκηση» του Ορθοδόξου ασθενούς

Αυτή συνοψίζεται κυρίως στο δίπτυχο «ισόρροπη χρήση της Ιατρικής και εμπιστοσύνη στη θείκη δύναμη και χάρη». Ο χριστιανός εγκρατεύεται και καλλιεργείται να υπομένει. Ταυτόχρονα ο ασθενής προσεύχεται για τον

εαυτό του και τον ιατρό/νοσηλευτή του. Η προσφυγή στους ιατρούς χρειάζεται διάκριση και αποφυγή ακροτήτων. Η κατάχρηση Ιατρικής βοήθειας και φαρμακευτικής περίθαλψης, εκτός από τη ζημία στον ίδιο τον ασθενή, στερεί την κοινωνία από χρήσιμους πόρους, που θα μπορούσαν να ανακουφίσουν άλλους συνανθρώπους.

Επίλογος

Συχνά αναρωτιέμαι, μήπως στη σύγχρονη Ελλάδα παρεμποδίζουμε -αν δεν απαγορεύουμε- το Θεό να «ακολουθήσει» τον πάσχοντα συνάνθρωπο μας στα νοσοκομεία και τα ιατρεία μας. Ανησυχώ επίσης μήπως οι διαγνώσεις και οι θεραπείες μας είναι απλώς «παρηγορητικές» και όχι «ριζικές», γιατί προσεγγίζουν τον άνθρωπο επιφανειακά, αγνοώντας την «καρδίαν» του. Τέλος, ανησυχώ γιατί πληθαίνουν -και στη χώρα μας- οι φωνές για πλήρη αυτονομία του ανθρώπου στη λήψη αποφάσεων για βασικά βιοηθικά ερωτήματα, χωρίς προηγούμενη άσκηση στην τήρηση του θελήματος του Θεού που, μόνη αυτή, εξασφαλίζει την ποθητή ομοιότητα μαζί Του και την Ορθοπραξία. Τι άραγε μπορεί να γίνει; Πως μπορεί ο ιατρός να διακονήσει στη διαρκώς εκκοσμικευόμενη ελληνική κοινωνία;

«...Σε μία Ελλάδα που ολοένα και εκκοσμικεύεται, μπορεί κανείς ακόμα να βρει σε μερικές οικογένειες κάποια λείψανα ασκητικού φρονήματος και καλογερικής συνειδήσεως. Μπορεί αυτό να λειτουργεί ασυνείδητα σαν συνήθειες που κρατούνται χάριν του παππού και της γιαγιάς, αλλά είναι ωστόσο μια σπίθα κάτω από τη στάχτη. Έτσι εξηγείται το γεγονός ότι ο επιφανειακώς εκδυτικισμένος Έλληνας, όταν έρχεται σε επαφή με παρα-

δοσιακές εστίες όπως το Άγιον Όρος, αναζωοπυρούται ο θαμμένος σπινθήρ, θερμαίνεται η καρδιά και ανεβαίνουν τα δάκρυα στα μάτια» (Γέρων Ελισσαίος Σιμωνοπετρίτης).

Η πρόκληση του σύγχρονου ιατρού/νοσηλευτή είναι να ανακαλύψει αυτόν τον «θαμμένο σπινθήρα» στον εαυτό του και στον ασθενή του. Ταυτόχρονα, είναι καιρός να αντιληφθεί η κοινωνία την πολυδιάστατη φύση της υγείας και της ασθένειας και να αποφύγει την «προκρούστεια» μονομέρεια που εξαντλεί τις προσπάθειές της στην οργάνωση υπηρεσιών υγείας, αγνοώντας ή περιθωροποιώντας τις πνευματικές διαστάσεις της.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

1. Γ. Μαντζαρίδη, Χριστιανική Ηθική (Εκδότης Π. Πουρνάρας).
2. π. Μωυσή Αγιορείτου, Ο Άγιος Πόνος (Έκδοση Κέντρου Βιοιατρικής Ηθικής και Δεοντολογίας, Μετόχιο Αναλήψεως, Βύρωνας).
3. Θ. Μουντοκαλάκης, Η σύγχρονη Ιατρική: Βασισμένη σε ενδείξεις, εστιασμένη στον άρρωστο (Εκδόσεις Παρισίανος).
3. Alexander Schmemmann, Μεγάλη Σαρακοστή: Πορεία προς το Πάσχα (Εκδόσεις Ακρίτας).
4. Επισκόπου Μεσογαίας και Λαυρεωτικής Νικολάου, Αλληλών μέλη: Οι μεταμοσχεύσεις στο φως της Ορθόδοξης Θεολογίας και ζωής (Έκδοση Κέντρου Βιοιατρικής Ηθικής και Δεοντολογίας).
5. Ν. Γ. Κόιος, Ηθική θεώρηση των τεχνητών παρεμβάσεων στο ανθρώπινο γονιδίωμα (Έκδοση Κέντρου Βιοιατρικής Ηθικής και Δεοντολογίας).
6. Ευρωπαϊκό Εργαστήριο Μοριακής Βιολογίας (Συλλογικό), Το μέλλον των βιοεπιστημών (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης).

Μ Α Ρ Τ Ι Ο Σ

1888 3. 4^ο Παγκρήτιο Πρωτάθλημα Σκακιού

Διοργανώθηκε και φέτος η εκδήλωση αυτή από τη Σκακιστική Ακαδημία Χανίων υπό την προεδρία του δραστήριου Προέδρου της *Μ. Παπαδογιάννη*

Μ. Παπαδογιάννης

με τη στήριξη της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Χανίων, του Δήμου Κολυμπαρίου, της ΟΑΚ, της ANEK LINES και άλλων χορηγών. Πήραν μέρος 300 και πλέον μαθητές και μαθήτριες Νηπιαγωγείου, Δημοτικού και Γυμνασίου από όλους τους Νομούς της Κρήτης. Μεταξύ των βραβευθέντων για το ενδιαφέρον τους υπέρ της προαγωγής του ευγενούς αυτού αθλήματος ήταν και ο Γεν. Διευθυντής της ΟΑΚ.

1889 8. Ο Θεολόγος στην Εκκλησία, στο σχολείο και στην κοινωνία σήμερα

Νεοδιορισθέντες Καθηγητές Θεολογίας Μ.Ε., συνοδευόμενοι από τον Σύμβουλο Θεολόγων *Ιωάννη Μπολανάκη*, επισκέφθηκαν την ΟΑΚ, ξεναγήθηκαν από την *Εμμ. Λαρεντζάκη*, ενημερώθηκαν από τον Γεν. Διευθυντή για τον σκοπό και το έργο του Ιδρύματος, συζήτησαν θέματα σχετικά με την αποστολή τους και παρέκαθισαν σε γεύμα, που παρέθεσε προς τιμήν τους η Ακαδημία.

1890 22. Φιλολογικά στην παγκοσμιοποίηση

Η Ορθόδοξος Ακαδημία Κρήτης και ο Σύνδεσμος Φιλολόγων Ν. Χανίων οργάνωσαν εσπερίδα, κατά την οποίαν ο Ομότιμος Καθηγητής Κλασικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων *Φάνης Κακριδής* ανέπτυξε το παραπάνω θέμα. Ακολούθησε συζήτηση και συνεστίαση.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

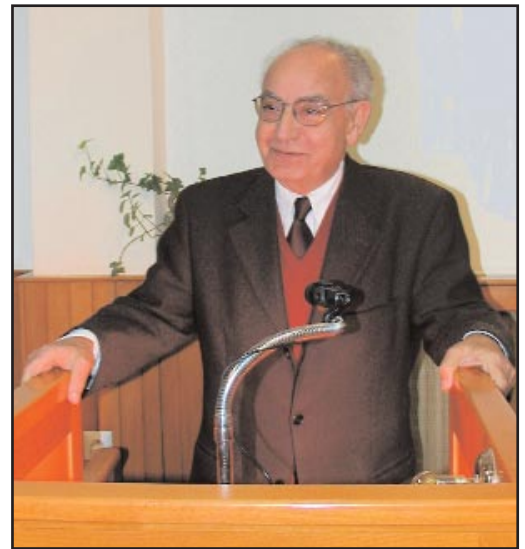
Απόσπασμα της ομιλίας του *Φάνη Ι. Κακριδή*

Είναι ολοφάνερο ότι η ιδέα μιας παγκόσμιας πολιτικής ενότητας αναδύθηκε και διαδόθηκε όταν τεράστιες μονοκρατορίες αντικατάστησαν τις μικρότερες πολιτικές μονάδες και τους συνασπισμούς τους, τότε που οι λογής-λογής φυλές βρέθηκαν να συζούν ανακατωμένες κάτω από ενιαία διοίκηση. Αυτό που σήμερα ονομάζουμε πολυπολιτισμικότητα αποτελούσε ήδη πραγματικότητα στην Αλεξάνδρεια, στη Σελεύκεια, φυσικά αργότερα και στη Ρώμη και τις άλλες μεγάλες πολιτείες. Μιλούμε για την *Αλεξανδρινή εποχή*, και ακόμα περισσότερο για την *Ελληνορωμαϊκή*, όταν μέσα σε δυόμισι αιώνες ένα-ένα τα βασίλεια των Διαδόχων του Μεγαλέξαντρου εντάχτηκαν στην επικράτεια της Ρώμης, που η ίδια, θυμίζουμε, κυβερνιόταν δημοκρατικά, ώσπου το 30 π.Χ. ολοκληρώθηκαν οι κατακτήσεις της. Τρία μόλις χρόνια αργότερα, το 27 π.Χ. ο Οκταβιανός Αύγουστος ανακηρύχτηκε αυτοκράτορας!

Είναι εποχές που χαρακτηρίζονται από έλλειψη μέτρου: υπερπληθυσμός και αστυφιλία, απέραντες κτήσεις, τεράστιες αποστάσεις, αναρίθμητες μεγαλοεπιχειρήσεις και συναλλαγές, αλογάριαστος πλούτος και αφάνταστη πολυτέλεια για τους τυχερούς, απεριγράφητη αθλιότητα για τους άτυχους και απάνθρωπη εκμετάλλευση για τους δούλους –*γιγαντισμός* με όλες του τις συνέπειες– και παράλληλα υποχώρηση των αξιών του πατριωτισμού και της ηθικής, φιλοσοφικές σχολές που δεν έχουν πια στόχο να διδάξουν την *πολιτική τέχνη* των σοφιστών, ούτε την αρετή του Σωκράτη και του Πλάτωνα, ή έστω τη *μεσότητα* του Αριστοτέλη· έδιναν όμως πρακτικές συμβουλές, για το πώς μπορεί καθένας να επιτύχει την ατομική του ευδαιμονία.

Είναι τέλος εποχές, όπου οι πολιτικές αρχές στις ελληνικές πόλεις-κράτη, δημοκρατικές και ολιγαρχικές, έχουν υποβιβαστεί σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης. Είναι αλήθεια πως *φαινομενικά* οι Ρωμαίοι κυρίαρχοι ήταν εξαιρετικά φιλελεύθεροι: με ευκολία αναγνώριζαν στη μια και στην άλλη υπήκοη πόλη τον τίτλο *libera civitas* (ελεύθερη πολιτεία)· κι ακόμα απλόχερα παραχωρούσαν στον ένα και στον άλλο φίλο της εξουσίας τους την ιδιότητα και τα προνόμια του ρωμαίου πολίτη.

Στην πραγματικότητα, όπως και θα το περιμέναμε, τα πράγματα ήταν πιο σφιχτά. Και οι παρεμβάσεις των λογής-λογής εκπροσώπων της Ρώμης ακύρωναν τις αποφάσεις των τοπικών αρχόντων –

και τη λαϊκή βούληση πολύ περισσότερο. Ο Πλούταρχος, που έζησε, θυμίζουμε, στο γύρισμα από τον 1^ο στο 2^ο μ.Χ. αιώνα, στο έργο του *Πολιτικά παραγγέλματα* συμβουλεύει όποιον είναι ν' αναλάβει πολιτικό αξίωμα να επαναλαμβάνει μέσα του τα λόγια: *κυβερνημένος κυβερνάς μια πόλη υποταγμένη στους ανθύπατους που εκπροσωπούν τον αυτοκράτορα! Ακόμα συστήνει στον κάθε πολιτικό να φροντίζει ... όχι μόνο ο ίδιος και η πατρίδα του να μη δίνουν λαβές δυσαρέσκειας στους ηγήτορες, αλλά και να έχει πάντα φίλο του κάποιον από τους ισχυρότερους των απάνω, στήριγμα γερό της πολιτικής του (γιατί οι Ρωμαίοι είναι εξαιρετικά πρόθυμοι να βοηθήσουν τους φίλους τους στις πολιτικές τους επιδιώξεις ...!).*

Ο ίδιος συσχετίζει άμεσα το κέρδος που έχουν οι πολιτείες και οι πολίτες από την καθολική ειρήνη που προσφέρουν οι Ρωμαίοι με τη μειωμένη ελευθερία που τους παραχωρούν: *απομακρύνθηκε από εμάς κι εξαφανίστηκε κάθε ελληνικός ή βαρβαρικός πόλεμος, και από ελευθερία έχουμε τόση, όσην οι κρατούντες παραχωρούν στους δήμους – ίσως μάλιστα η περισσότερη ελευθερία να μην ήταν για καλό. Safety for freedom, ασφάλεια αντί ελευθερίας –ένα από τα πιο καυτά προβλήματα στο σημερινό κόσμο.*

Απέναντι σε όλ' αυτά, και σε πολλές ακόμα μαρτυρίες

πολιτικής κατάπτωσης και δουλοφροσύνης, μια φιλελεύθερη φωνή για την τιμή των όπλων: ένας άγνωστος μας συγγραφέας των χρόνων του Αυγούστου υποστήριξε ότι και στις πολιτείες από μικρές τάσεις ξεκινούν πολύχρονα και σχεδόν ανιάτα κακά, πολύ παρόμοια με τις σωματικές αρρώστιες. Στο ξεκίνημά τους εύκολα ο άνθρωπος τις κάνει πέρα· αν όμως μείνουν κι ενισχυθούν, τότε γίνονται δυσκολογιάτρευτες και τελικά ανιάτες. Έτσι και οι αρρώστιες στις πολιτείες· όσο ισχύει η ανάμνηση της ελευθερίας και απασχολεί τον υπόδουλο, τόσο είναι μεγάλη η βούληση του πλήθους για αντίσταση. Όμως καταμιάς και υπερισχύσει το κακό, και πια οι άνθρωποι δε συζητούν πώς θα το διώξουν από πάνω τους, αλλά πώς θα ζήσουνε πιο εύκολα μαζί του, τότε η καταστροφή είναι τέλεια.

Μιά ακόμα μαρτυρία σχετική με τα γράμματα και τις τέχνες. Γύρω στα χρόνια του Χριστού, ο άγνωστος πάλι συγγραφέας της διατριβής *Περί ύψους*, δε θέλησε ο ίδιος να συσχετίσει τη φτώχεια της σύγχρονης του λογοτεχνικής παραγωγής με την ανελευθερία της εποχής του. Έτσι παρουσίασε έναν ανώνυμο, ίσως και φανταστικό, φιλόσοφο, να υποστηρίζει εκείνο τό θρυλούμενον, ότι η δημοκρατική ελευθερία είναι που ανατρέφει τους μεγάλους δημιουργούς. Ο ίδιος παρουσιάζεται να διαφωνεί. Πρόσεξε, απαντά, μήπως δεν είναι η παγκόσμια ειρήνη που διαφθείρει τις προικισμένες προσωπικότητες, αλλά πολύ περισσότερο το κυνήγι του πλούτου, η άμετρη φιλοχρηματία και φιληδονία που έχουν επικρατήσει και μας καταστρέφουν.

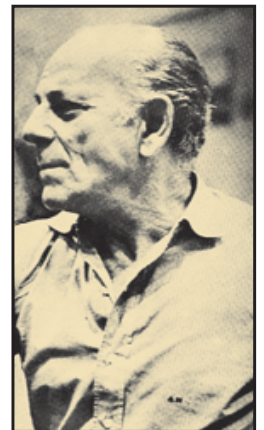
Θα ήταν μεγάλη παράλειψη ως εδώ που φτάσαμε να μη θυμηθούμε ότι τα ίδια εκείνα χρόνια εκτός από την ένοπλη ρωμαϊκή ειρήνη κυκλοφορεί μια ακόμα πρόταση για την *επί γης ειρήνην*, εν ανθρώποις εὐδοκίαν, από το Χριστιανισμό. Πολύ συχνά απαντά στην Καινή Διαθήκη η έκφραση πάντα τα έθνη, δύο φορές τουλάχιστο εξισώ-

νονται οι Ιουδαίοι με τους Έλληνες, οι δούλοι με τους ελεύθερους, ο Χριστός είναι ο καλός ποιμήν και Παντοκράτωρ, και στη Λειτουργία ο διάκος μάς προτρέπει να προσευχηθούμε *ὕπέρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως...* Για χρόνια ως φιλόλογος αναρωτιόμουν μήπως θα ήταν πιο σωστό να ευχόμαστε όχι *ὕπέρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως*, αλλά *ὕπέρ τῆς τῶν πασῶν – τῶν Ἐκκλησιῶν – ἐνώσεως*. Ρωτώντας όμως τον παλιό ακριβό μου φίλο Αλέξανδρο Παπαδερό, πληροφορήθηκα ότι η των πάντων ένωση δεν αναφέρεται στην ένωση των Εκκλησιῶν (ή τουλάχιστον όχι μόνο σ' αυτήν), αλλά κυριολεκτικά στα πάντα, σε μια γενικότερη πνευματική ένωση, που ξεπερνά τις φιλολογικές μας δυνατότητες. Από την άλλη μεριά, γράφοντας τον 4ο αιώνα έναν έπαινο για το Μεγάλο Κωνσταντίνο, ο Καισαρείας Ευσέβιος εντάσσει ξεκάθαρα και την υπερβατική παρέμβαση του Χριστού στις ιστορικές διαστάσεις που εξετάζουμε.

Σ' έναν κόσμο, έγραψε, όπου άλλοι είχαν αποκόψει και κατείχαν τη Συρία, άλλοι βασίλευαν στην Ασία, άλλοι στη Μακεδονία, άλλοι χωριστά στην Αίγυπτο (...) - σ' ένα κόσμο όπου οι άνθρωποι σαν από κάποια τρέλλα δαιμονίζονταν, σκοτώνονταν μεταξύ τους, περνούσαν τον καιρό τους με μάχες και πολέμους – μονομιάς, σαν από μια ρίζα ξεφυτρώνοντας, δυο μεγάλες δυνάμεις όλα τα ημέρωσαν και τα φίλιωσαν: η εξουσία των Ρωμαίων, που με τον Αύγουστο έγινε μοναρχική, και η χριστιανική διδασκαλία. Μαζί εμφανίστηκαν και μαζί ακμάσαν. Από τη μια η δύναμη του Σωτήρα μας κατάλυσε την πολυθεΐα, *μίαν βασιλείαν θεοῦ πᾶσιν ἀνθρώποις Ἑλλησὶ τε καὶ βαρβάρους (...) κηρύττουσα, ἀπὸ τῆν ἄλλη ἢ τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴ ἐφτάσε με τῆ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ἄχρι τῶν ἄκρων τῆς οἰκουμένης, καταλύοντας τῆν πολυαρχία καὶ εἰς μίαν ἐνωσιν καὶ συμφωνίαν τό πᾶν γένος συνάπτειν σπεύδουσα.*

1891 27. Μνήμη Αλέξη Μινωτή

Εκδήλωση-αφιέρωμα στη μνήμη του *Αλέξη Μινωτή*. Την πρωτοβουλία της διοργάνωσης είχε το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Κρήτης με τη σύμπραξη της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Χανίων και του Δήμου Κοθυμπαρίου και τη στήριξη από την ΟΑΚ. Για την πολυκύμαντη ζωή, την καλλιτεχνική πορεία και μεγάλη προσφορά του καταγόμενου από τον Δήμο Κοθυμπαρίου *Αλέξη Μινωτή* μίλησαν ο *Γιώργος Παρτσαλάκης*, νθοποιός, και ο *Γιώργος Σγουράκης*, παραγωγός-σκηνοθέτης - Πρόεδρος του Αρχείου Κρήτης. Χαιρέτησαν ο *Π. Ποιυχρονίδης*, Δήμαρχος Κοθυμπαρίου, ο *Μιχάλης Αεράκης*, Καλλιτεχνικός Διευθυντής ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.ΚΡΗΤΗΣ και ο *Α. Παπαδερός*, πρώτος και επί πολλα έτη Πρόεδρος της Εταιρείας Θεάτρου Κρήτης (Ε.ΘΕ.Κ.). Συντονίστρια της εκδήλωσης ήταν η *Βαρβάρα Περράκη*, φιλόλογος. Προβλήθηκε οπτικό, ηχητικό και φωτογραφικό υλικό από το Αρχείο των *Γιώργου* και *Ηρώς Σγουράκη*, του Θεατρικού Μουσείου, του Φιλολογικού Συλλόγου «Ο Χρυστόστομος» και της ΕΡΤ, καθώς και το κοστουμί του *Μινωτή* από την παράσταση «ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΕΠΙ ΚΟΛΩΝΩ» (1958). Την επιμέλεια της εκδήλωσης είχε ο *Θανάσης Θεολόγης*.

30. Καθηγητές και μαθητές από το Αρσάκειο Σχολείο Πυλαίας Θεσσαλονίκης.

Ο Νομάρχης Χανίων στην ΟΑΚ

Πρώτη επίσκεψη του νέου Νομάρχη Χανίων *Γρηγόρη Αρχοντάκη*, ο οποίος, κατά τον Οργανισμό της Ορθόδοξου Ακαδημίας, είναι Αντιπρόεδρος του Διοικ. Συμβουλίου αυτής. Τον συνόδευε ο Αντινομάρχης *Κων/νος Γύπαρης* (17. Φεβρουαρίου). Τους υποδέχθηκαν ο Πρόεδρος του Ιδρύματος Σεβασμ. Μητροπολίτης Κισάμου και Σελίνου *Αμφιλόχιος*, ο Γεν. Δ/ντής και μέλη του προσωπικού. Ακολούθησε αναλυτική ενημέρωσή τους και γεύμα, που παρέθεσε τό Ίδρυμα προς τιμήν τους.

Προοπτικές συνεργασίας με τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς

Τό Σάββατο, 24. Μαρτίου, επισκέφθηκε την ΟΑΚ η Γενική Γραμματέας Νέας Γενιάς *Βάσω Κόλλια*, συνοδευόμενη από τα στελέχη της Γραμματείας *Δώρα Μπέη*, *Κωνσταντίνα Σακελλαρίου* και *Χρήστο Περουτσέα*. Ενημερώθηκαν για το έργο του Ιδρύματος και συζήτησαν με τον Γεν. Διευθυντή και συνεργάτες αυτού τις προοπτικές συνεργασίας, ιδιαίτερα στα πλαίσια δραστηριοτήτων του ΕΥΡΩΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΝΕΟΤΗΤΑΣ, καθώς και τα της διοργάνωσης Παγκρήτιου Συνεδρίου για τα Τοπικά Συμβούλια Νέων.

Από τη συμμετοχή του προσωπικού σε διάφορες εκδηλώσεις

Γεν. Διευθυντής Ιανουάριος

- 8.-16. Σε ειδική εκπαιδευτική εκδήλωση, στο Αννόβερο, παρουσίασε τό έργο της ΟΑΚ (συνοπτικά) καί του Ευρωμεσογειακού Κέντρου Νεότητας (ΕΚΝ) και συζήτησε με εκπαιδευτικούς εναλλακτικές λύσεις επαγγελματικής κατάρτισης για νέους, που εγκαταλείπουν το σχολείο πριν ολοκληρώσουν τον κύκλο της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Εξετάστηκαν δυνατότητες συνεργασίας.
- 19. Τελετή ορκωμοσίας των Επαγγελματιών Οπλιτών στο Στρατόπεδο «Αποστολάκη», στο Μάλεμε.
- 22. Εγκαίνια Έκθεσης ζωγραφικής του *Ανδρέα Γεωργιάδη* στη Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων. Ύστερα από αίτημα των οργανωτών, η ΟΑΚ διέθεσε για την Έκθεση δύο από τα έργα του διαπρεπούς Καλλιτέχνη, τα οποία παραχώρησε προ ετών δωρεάν στο Ίδρυμα: Την Αποκαθήλωση του Χριστού και προσωπογραφία του Πατριάρχου *Αθηναγόρα*.
- 28. Κοπή Αγιοβασιλόπιτας του Συλλόγου Γυναικών και της Ενορίας Κολυμπαρίου.
- 30. Τελετή που οργάνωσε η ΕΛΜΕ Χανίων, κατά την οποία τιμήθηκαν οι Καθηγητές που αποχώρησαν πρόσφατα από την υπηρεσία. Ο *Α. Παπαδερός* εξέφρασε την ικανοποίησή του για το γεγονός, ότι η ΕΛΜΕ συνεχίζει την καλή παράδοση αυτής της τελετής, την οποία παρέλαβε από την ΟΑΚ, που την είχε πρωτοεφαρμόσει προ ετών. Στη συνέχεια επισκέφθηκε την Εκκλησιαστική Σχολή Κρήτης καί ευχήθηκε στους Καθηγητές και στους μαθητές με την ευκαιρία της εορτής των Τριών Ιεραρχών.

Φεβρουάριος

- 4. Κοπή Αγιοβασιλόπιτας του Συλλόγου Γυναικών Καστελλίου Κισάμου «Η Κοινωνική Πρόνοια».
- 11. Εκδήλωση για την επέτειο του βομβαρδισμού του Επαναστατικού Στρατοπέδου του Ακρωτηρίου Χανίων.

Μάρτιος

- 2. Τελετή λήξης της Β' φάσης του Πανελληνίου Σχολικού Πρωταθλήματος Κωπηλασίας του ΥΠΕΠΘ, που πραγμα-

- τοποιήθηκε στο Δημοτικό Ναυταθλητικό Κέντρο Σούδας.
- 12. Πρώτη εκδήλωση του νεοσύστατου Σωματείου «Ανοικτός Κύκλος», που έγινε στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων. Ο Πρόεδρος του Σωματείου *Μανούσος Βολουδάκης*, ο Γεν. Γραμματέας του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών *Κ. Μουσουρούλης* και ο *Πασχάλης Τάρης*, Ειδ. Σύμβουλος στο Υπ. Γεωργικής Ανάπτυξης διαπραγματεύθηκαν με γνώση και υψηλού επιπέδου επιτελική σκέψη το θέμα: «2007-2013: Ευκαιρίες αξιοποίησης ευρωπαϊκών πόρων για τα Χανιά».
- 16. Εγκαίνια των εγκαταστάσεων του Βιολογικού Καθαρισμού Β. Άξονα στο Γεράνι Χανίων.
- 17. Στο Ίδρυμα Ε. Βενιζέλου, απονομή βραβείων του Ε' Μαθητικού Διαγωνισμού για τον Ελευθέριο Βενιζέλο.
 - Τελετή παράδοσης – παραλαβής της Διοίκησης της 5ης ΤΑΞΠΖ από τον Ταξίαρχο *Νικόλαο Καταβέλη*, που κατέλαβε επιτελική θέση στο κέντρο, στον *Σταύρο Δερμιτζάκη*, ύστερα από την προαγωγή του στον βαθμό του Ταξίαρχου.
- 18. Μνημόσυνο των *Ελευθερίου* και *Σοφοκλή Βενιζέλου*.
- 21. Αποχαιρετιστήρια εκδήλωση με την ευκαιρία παράδοσης των καθηκόντων του Διοικητού του Ναυστάθμου Κρήτης Αρχιπλ. *Π. Κόλλια*, που μετατέθηκε στο ΓΕΝ, στον Αρχιπλ. *Ι. Γραμματικάκη*.
- 30. Τελετή παράδοσης-παραλαβής της Διοίκησης της 115 Πτέρυγας Μάχης από τον *Ιωάν. Κοντογιάννη*, που μετατέθηκε στο ΓΕΑ με προαγωγή στο βαθμό του Ταξίαρχου, στον Σμήναρχο *Βασίλ. Τσακούμη*.

* Η *Εμμανουέλα Λαρεντζάκη* εκπροσώπησε τον Γεν. Διευθυντή της ΟΑΚ σε εκδήλωση που πραγματοποίησε η Αστυνομική Διεύθυνση Χανίων, κατά την οποία παρουσιάστηκε η Πολιτική Δημόσιας Τάξης και Ασφάλειας για τό έτος 2007.

* Ο *Λουκάς Ανδριανός* παραβρέθηκε εκ μέρους της ΟΑΚ στα θυρανοξία του ανακαινισμένου Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου Δρακώνας Κισάμου.

Συνεργοί στη διακονία της Εκκλησίας

Την Πέμπτη, 8. Φεβρουαρίου, πραγματοποιήθηκε στην ΟΑΚ η πρώτη συνάντηση του Προέδρου του Ιδρύματος Σεβασμ. Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου Αμφιλοχίου με όλο το προσωπικό της Ακαδημίας.

Νέο βιβλίο

Άλέξανδρος Κ. Παπαδερός,
ΠΙΣΤΗ-ΕΠΙΣΤΗΜΗ-ΖΩΗ.

Ἡ Ὁρθοδοξία σέ διάλογο. Β' Συνεδριακό Κέντρο τῆς ΟΑΚ, (Ἐγκαίνια 1995), Χανιά 2007 (136 σελ.). Αναφέρεται στα της ανεγέρσεως, των εγκαινίων καί της αξιοποίησης του Β' Συνεδριακού Κέντρου της ΟΑΚ. Περιλαμβάνει κείμενα των Κισάμου καί Σελίνου Ειρηναίου, Αλεξ. Κ. Παπαδερού, Γεωργίου Ανωμερίτη, Κωνσταντίνου Μητσοτάκη, Francesco Calogero, Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως Διονυσίου, Αλεξανδρείας Παρθενίου, Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίου, Αλέκας Μαρκογιαννάκη, καθώς και πλειάδα αναμνηστικών φωτογραφιών.

Πένθη

- * Αλέξανδρος Μυκωνιάτης, εκδότης της εφημερίδας ΠΑΤΡΙΣ του Ηρακλείου (+11-1-2007). Υπηρέτησε τη δημοσιογραφία και την Κρήτη με ευγένεια, συνέπεια, ευθυκρισία και όραμα και παρακολούθησε με συμπάθεια το έργο της ΟΑΚ..
- * Ιωάννης Φουντούλης, Καθηγ. της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Παν/μίου Θεσσαλονίκης (+24-1-2007). Ήταν ένθερμος φίλος της ΟΑΚ και πρόθυμος πάντοτε για κάθε συμβουλή και προσφορά. Άρχων Χαρτουλάριος του Οικ. Πατριαρχείου, διεθνώς αναγνωρισμένος λειτουργιολόγος, υπηρέτησε με το ακέραιο ήθος του διάφορα πανεπιστημιακά αξιώματα και υπήρξε από τό 1989 Διευθυντής του Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών.
- * Εμμανουήλ Ανδριανάκης, Δικηγόρος (+5-2-2007). Με τον διακεκριμένο νομικό είχαμε συνδιοργανώσει το συνέδριο αριθμ. 1349 (1995) με θέμα: «Η πρόληψη της θυματοποίησης».

Επισκέψεις/φιλοξενίες

- * Η Ελένη Κυραντζή από την Κύπρο.
- * Ο Γ. Γεωργιάδης, γιός του Ζωγράφου Ανδρέα Γεωργιάδη, συνοδευόμενος από τον Αντ. Πετρουλάκη, Πρόεδρο του Φιλολογικού Συλλόγου «Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ».
- * Ο Καθηγ. Φάνης Κακριδής.
- * Ο Viktor Koulaha, φοιτητής από τη Λευκορωσία, με δυο ομοεθνείς του Μοναχούς.
- * Η Snezana Mitrovic, μεταπτυχιακή φοιτήτρια της Θεολογικής Σχολής του Βελιγραδίου. Σκοπός της παραμονής της στο Ίδρυμα είναι η εντατική σπουδή της ελληνικής γλώσσας με τη βοήθεια του προσωπικού της ΟΑΚ καί χρήση του βιβλίου ΕΛΛΗΝ ΛΟΓΟΣ. Η Mitrovic ειδικεύεται στον Δογματικό Κλάδο της Θεολογίας.

Δωρεές

- Ο Μίνως Τζανακάκης στη μνήμη Ελένης (Λιλίας) Νταγκουνάκη, το γένος Ι. Ραϊσάκη, 100 €.
- Η Ελένη Παπασηφάκη 120 € . (διόρθωση ονόματος, βλ. προηγούμενο τεύχος).

Ευχαριστούμε θερμά!

Ευχαριστούμε τους Προκαθημένους των Ορθοδόξων Εκκλησιών και λοιπούς πομπητήληθεις φίλους του Φόρουμάτος μας για τις πασχάριες ευχές τους και αντευχρόμεθα, το φως της Αναστάσεως να λαμπυρώνει τη ζωή και το έργο τους

ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΚΑΤΑΛΛΑΓΗΣ

Τριμηνιαίο περιοδικό
ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ
73006 Κολυμπάρι-Χανιά
Τηλ.: 2824022245 - Fax: 2824022060
E-mail: oac@otenet.gr
www.oac.gr
ISSN 1105-7017
Κωδικός: 3532

Εκδότης - Δ/ντής Συντάξεως:
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΕΡΟΣ
Γραφικές Τέχνες ΓΕΩΡΓΙΑΣΑΚΗΣ Ο.Ε.
Χανιά - Τηλ.: 2821092482
Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού € 10 - Εξωτερικού € 25
Εμβάσματα: ΑΤΕ-Χανιά, Λογάρ. 37704003260-96
Τιμή τεύχους € 2
Γίνονται δεκτές προαιρετικές εισφορές

Για τα μη ενυπόγραφα κείμενα
την ευθύνη έχει ο Διευθυντής Συντάξεως

Παρακαλούμε τους φίλους αναγνώστες να μη λησμονούν, ότι το περιοδικό στηρίζεται στην αγάπη και τη συνδρομή τους. Ευχαριστούμε όσους είχαν πρόσφατα την ευαισθησία, να προσφέρουν ποσά ανώτερα της συνδρομής.